

nezůstalo bez reálného pokračování, a věříme, že nové vedení se s ním identifikuje a bude jej považovat za smysluplné a závazné.

Letos začala platit některá ustanovení novely školského zákona, přináší i změnu ve spádovosti PPP vůči školám. Jaké systémové problémy má toto opatření řešit a jaká rizika s sebou nese v praxi?

Spádovost má přinést větší přehlednost, kontinuitu spolupráce se školami a rovnoměrnější rozložení klientů. Jedná se o spádovost škol k PPP v dané oblasti, nikoliv o spádovost pro klienty, ta stanovena není. Klient si stále může vybrat jakoukoliv PPP v republice. Spádovost škol má posílit vazbu mezi školou a konkrétní poradnou, což by teoreticky mohlo zlepšit metodickou spolupráci. Rizikem však je, že ne každá poradna má stejné personální složení nebo odborné zaměření a v některých regionech může být spádová poradna kapacitně dlouhodobě přetížená.

Do jaké míry novela školského zákona skutečně vytváří podmínky pro funkční metodické vedení školních poradenských pracovníků?

Novela deklaruje snahu posílit jejich metodické vedení, zejména prostřednictvím zmíněného jasnějšího ukotvení spolupráce mezi školami a poradnami. V rovině deklarací jde o krok správným směrem, protože dlouhodobě chybí jednotný rámec, kdo a jak má školní psychology a speciální pedagogy metodicky vést. V praxi však novela nepřináší dostatečně konkrétní nástroje, jak tuto roli skutečně naplnit. A zde právě vidím příležitost pro realizaci výstupů z aktivit memoranda, o kterém jsme hovořili.

Metodické vedení vyžaduje čas, personální kapacity a jasně definované kompetence. Poradny dnes nemají prostor ani na vlastní základní činnost, natož na systematickou metodickou práci se školními poradenskými pracovníky. Novela nevymezuje, kolik času mají pracovníci poraden na metodickou podporu vyčlenit, a zatím ani nevíme, jak se promění financování PPP. Navíc mají-li PPP jednotné metodicky vést školy ve svěřených spádových obvodech, neobejde se to bez jednotného metodického vedení PPP ze strany MŠMT a NPI, které je dlouhodobě neuspokojivé. Existuje reálné riziko, že metodické vedení bude v praxi suplováno externími projekty nebo neziskovými organizacemi, což povede k další roztržitosti systému.

Dotkne se PPP přesun financování nepedagogických pracovníků, ONIV a dalšího vzdělávání do kompetence zřizovatelů?

PPP jsou převážně krajskými organizacemi a jejich provoz je už dnes silně závislý na ochotě a možnostech zřizovatele dorovnávat to, co systémově chybí. Přesun financování nepedagogických pracovníků, ONIV a dalšího vzdělávání na zřizovatele zvyšuje riziko regionálních nerovností. V praxi to znamená, že dostupnost vzdělávání

pracovníků, supervize, metodických setkání nebo základního provozního zázemí bude záviset na rozpočtových prioritách konkrétního kraje, nikoli na jednotném celostátním standardu. Zejména další vzdělávání je přitom v poradenské práci naprosto klíčové. Diagnostické metody se vyvíjejí, mění se legislativa i požadavky škol. Pokud nebude systematicky financováno, poradny budou nuceny vzdělávání omezovat nebo hradit z jiných, už tak napjatých položek. To může vést k dalšímu snižování odborné úrovně služby. A nepedagogové jsou v poradnách nenahraditelnými pozicemi, ať už se jedná o sociální pracovníce nebo administrativu.

Právě o vrácení financí na další vzdělávání do kompetence školských organizací se zmiňoval i staronový ministr školství Robert Plaga. Co vlastně od něho očekáváte?

Především ochotu otevřít témata, která byla v minulém období opakovaně odsouavana. Robert Plaga bezpochyby dobře zná prostředí škol i poradenského systému a ví

o jejich problémech. Právě proto od něj očekáváme, že se otázky kapacit, financování a kompetencí poraden přestanou řešit pouze dílčími úpravami a že dojde k otevřené debatě o systémové změně. Podstatné je, aby ministerstvo začalo školská poradenská zařízení vnímat jako nezastupitelnou součást vzdělávací politiky, nikoli jako servisní doplněk. Očekáváme také skutečný dialog s odbornými asociacemi a využití jejich dat a zkušeností při tvorbě legislativy, nikoli pouze formální konzultace.

Dostali jste odpovědi na povolební dopis, kterým jste chtěli předsedům vítězných stran připomenout problémy, se kterými se poradenství ve školství potýká?

Dopis měl za cíl připomenout, že pedagogicko-psychologické poradenství stojí na

hraně svých možností a že bez zásadních změn hrozí další zhoršování dostupnosti a kvality služeb. Žádnou konkrétní věcnou odpověď, která by signalizovala ochotu se problémy poradenství systematicky zabývat, jsme zatím nedostali. Dlouhodobě máme dojem, že poradenský systém stále není vnímán jako politická priorita. Snad se mylím.

Co se podle vás stane s poradenským systémem, pokud v příštích letech nedojde k zásadním změnám?

Pravděpodobně bude pokračovat další destabilizace poradenského systému. Přetížení pracovníků povede k jejich odchodům, zejména zkušených psychologů a speciálních pedagogů, kteří mají na trhu práce řadu jiných možností. Dlouhé čekací lhůty se stanou normou, prevence a intervence budou dále upozaděny a poradny se postupně zredukují na formální byrokraticko-diagnostická pracoviště. To bude mít přímý dopad na školy i na děti, které se potřebné podpory dočkají pozdě, nebo vůbec. Proto opakovaně prezentujeme

naše čtyři artikuly, což jsou opatření, která mohou poradenský systém uzdravit. Je potřeba reálně vnímat, do jakého stavu se poradenství dostalo, a v této destrukci už nedovolit pokračovat.

Jaké jsou plány Asociace pracovníků pedagogicko-psychologických poraden?

Chceme dále upozorňovat na problémy poradenství, shromažďovat data z terénu a předkládat je politické reprezentaci i veřejnosti. Aby se naše asociace aktivně podílela na tvorbě změn, nikoli aby je pouze brala na vědomí, a poradny pak byly jen jejich pasivním vykonavatelem. Cílem asociace je udržet poradenský systém jako odborně kvalitní, dostupnou a respektovanou službu, která bude schopna plnit svou roli i v měnících se podmínkách školství a v nejlepším zájmu dítěte.